

Buurtsupertje in
Orlinda, Tennessee.
Officieel is het
plaatsje, met zo'n 850
inwoners, een 'city'.
Rechts in de tekst:
Failliete lijstenmakerij
in Springfield,
Tennessee.

Dwars door Main Street op Highway 52

Een tocht per auto van de oevers van de Mississippi naar de Smoky Mountains, dwars door het noorden van Tennessee, langs de grens met Kentucky. Dat is een reis door de oerconservatieve Bible Belt van de Verenigde Staten, via Main Street.

Tekst en foto's Paul Robert

De tweebaansweg van west naar oost door Tennessee heet eerst Highway 22 en gaat dan over in Highway 52; een slordige 700 km tweebaansweg door een land vol prachtige meren waar arenden boven rondzweven, natuurgebieden vol wilde kalkoenen, herten en zelfs bizons, weilanden met koeien en akkers vol tabak. Tegenliggers zijn zeldzaam en inhalen is een vorm van extreme sport. Niemand doet dat. Vrijwel iedereen houdt zich hier aan de slaapverwekkende maximumsnelheid van afwisselend 45, 50 en 55 mijl per uur.

Het is najaar. De lucht is vaker grijs dan blauw. De regen laat het niet bij dreigen. De bossen staan op het punt uit te barsten in herfstkleuren. Herfst in de Smoky Mountains is zoiets als de kersenbloesem in Japan. Uit het hele land komen er mensen op af om van de kleuren te genieten.

Er zit ritme in de weg. Bossen, boerderijen, dorpen, boerderijen, bossen. B.B. King en Stevie Ray Vaughn schallen uit de speakers. Ik zit met een tevreden grijns achter het stuur.

Maar dissonanten zijn er ook. In de buurt van grotere plaatsen kleven op de kruispunten van de highways eenvormige business districts tegen het asfalt: tankstations, restaurants met junk food, een Wal-Mart. Overal in Amerika, van New York tot Los Angeles zien ze er identiek uit. 'They

pave paradise and put up a parking lot', zong Joni Mitchell alweer 40 jaar geleden en ze kreeg meer gelijk dan ze toen voor mogelijk hield.

Het aangevreten hart van Amerika

Op sommige plaatsen voert mijn highway dwars door het oude dorp en dan gaat hij even over in Main Street, het aangevreten hart van de Amerikaanse samenleving. Op Main Street, daar speelde vroeger het leven zich af. Daar stond de hardware store, de drugstore, de bioscoop. In Gibson's Café op het uitgestorven dorpsplein van Lafayette (spreek uit Laféejet) hangt een grote foto van het plein uit de jaren veertig: dubbel geparkeerde auto's, wandelaars, volle winkels. Ei-

genaar Miles Gibson kijkt er een beetje weemoedig naar: 'Zo zal het niet meer worden, maar we proberen wat we kunnen.'

Er zijn uitzonderingen, want er bestaat een nationaal Main Street Program met richtlijnen voor het herstel van de dorpskernen. Plaatselijke overheden en bedrijven moeten het zelf betalen. In Union City (10.000 inwoners) zijn de winkelpanden bijvoorbeeld opgeknapt en deels gerestaureerd. Maar het herstel is niet duurzaam. De meeste winkels horen tot de vrijetijdseconomie: curiosa, bloemisten, woningdecoratie. Eerste levensbehoeften ontbreken. Verschillende winkels staan te koop. Een van de winkeliers is somber. Als het hem lukt om zijn zaak te verkopen, zegt hij, 'dan komt er iemand anders die het twee jaar probeert'.

Verzorgde kerkjes

De enige sector die hier door geen crisis, recessie of tegenslag gehinderd lijkt te worden is het geloof. Ik kom door Westmoreland, een boerengat met de onvermijdelijke ketens langs de highway. Op Main Street overleeft een buurtsupertje. De meeste andere panden zijn gesloten. Er staan wel drie kerken die eruitzien alsof ze nog vol in bedrijf zijn. Net als het monument voor de gevallen uit een hele batterij oorlogen (van WO1 tot Afghanistan) zijn ze tot in de puntjes onderhouden.

's Avonds zie ik op de lokale tv een bloedserieuze documentaire over een dominee die een duivel uitdrijft. De demon is uit de Mississippi gekomen en heeft bezit genomen van een meisje, zegt hij. Het arme kind. Het past in het totaalplaatje van de honderden kerken die ik onderweg zie, en de behekste bossen, grotten en huizen.

Bij Dale Hollow Lake, een fantastisch natuurgebied op de grens met Kentucky, krijg ik een uitnodiging om 's avonds naar Byrdstown te komen. Het is vrijdagavond en dan is er in het Dixie Café live bluegrass, de ultieme blanke boerenmuziek met fiedels, mandolines, banjo's en gitaren. 'Het begint om halfzes. Ik zal een plaats voor je vrijhouden.' Vanavond spelen The Billbreys uit Cookeville.

Byrdstown ligt op de kruising van twee landwegen. In het café zitten jonge en oude mensen uit de omgeving onder tl-licht aan lange tafels. 'Wij hebben allemaal identiek DNA', grapt een dame op leeftijd tegen me. Op tafel staan burgers, porkchops en cola. Alcohol is hiervoorboden.

'Precies om 8 uur is het bluegrassconcert afgelopen. Buiten is het stikdonker. Straatverlichting is er niet. Het café loopt leeg. Bedtijd'

Van boven naar beneden: benzinepomp die betere tijden heeft gekend; het

dorpje Lafayette; monument ter ere van oorlogsveteranen

The Billbreys spelen vrolijke klassiekers, die oerend hard worden meegezongen. Tussendoor maken ze grappen. Er zijn zure opmerkingen over Obama. Ze zingen een anti-abortuslied. Ik ben de enige die dan niet klappt. Stil protest. Precies om 8 uur is het afgelopen. Buiten is het stikdonker. Straatverlichting is er niet. Het café loopt leeg. Bedtijd.

Land van de hillbillies

De volgende dag vertel ik mijn ervaringen tegen Barbara Stagg, directeur van de Stichting Historisch Rugby. Ze lacht. 'Het is hier onvoorstelbaar conservatief, gemengd met de cultuur van de Appalachians.' Een absoluut geloof in God, geesten en magie horen bij de bewoners van dit berggebied, de hillbillies. 'Rugby is een liberaal progressief eiland in deze streek', zegt Stagg. Hier komen dus de enige stemmen voor Obamavandaan.

Rugby is een schilderachtig Victoriaans dorp aan de voet van de bergen. Het wordt doorsneden door Highway 52. Het is rond 1880 opgericht door de Engelse schrijver en christen-socialist Thomas Hughes (*Tom Brown's Schooldays*) die hier een utopische samenleving wilde oprichten voor de jongere kinderen van Britse adel. De kolonie raakte in de vergetelheid maar de stichting van Barbara Stagg heeft gezorgd voor restauratie en een wederopleving. Nabestaanden van de oorspronkelijke bewoners zijn er nauwelijks meer, maar de lokale grachtengordelelite voelt zich hier thuis. Rugby bloeit weer, met tachtig inwoners die wonen in gerestaureerde Victoriaanse huizen en in nieuwbouw die is opgetrokken op basis van originele bouwtekeningen. De in 1882 geopende dorpsbibliotheek heeft nog steeds de oorspronkelijke collectie van zesduizend boeken.

Als ik met Stagg wat sta na te praten voor het gemeenschapshuis, komt een opgewonden medewerkster van de stichting melden dat er iemand een foto van een geest heeft gemaakt in de bibliotheek. 'Ik heb net voor deze meneer de luiken voor de ramen weggehaald, dus het is vast een lichtvlek', zegt Stagg op mij wijzend, maar haar collega weet het zeker: 'Het is echt een geest, met zijn armen wijd.' Stagg glimlacht en zucht als ze me een hand geeft. 'Dat bedoelde ik nou. Ik ga maar even kijken.'

Een paar kilometer verder eindigt Highway 52 bij een kruising. Ik slarechtsaf, naar het zuiden.

